

Amsterdam, juli 2012

Geachte heer / mevrouw,

Graag nodigen wij u uit voor de workshop over maritiem-historische databases op vrijdag 7 september 2012 in Het Scheepvaartmuseum.

Zeevarenden spreken niet alleen tot de verbeelding bij een groot publiek, zeevarenden zijn ook voor de historische wetenschap bijzonder interessant. De administratie van zeevarenden en scheepvaart heeft al vroeg geleid tot het vastleggen van een grote diversiteit aan relevante historische gegevens. Veel van maritiem-historische bronnen mogen zich verheugen in de belangstelling van zowel academici als andere historisch geïnteresseerden.

Dit heeft geleid tot een groot aantal databases waarin historische gegevens uit bronnen zijn verwerkt, en soms toegankelijk gemaakt. Gezamenlijk zijn deze databases prachtige bouwstenen die kunnen leiden tot nieuw onderzoek, nieuwe inzichten en een toenemende belangstelling in de maritieme en sociaal-economische geschiedenis. De workshop heeft tot doel om de betrokken spelers rond maritiem historische databases bij elkaar te krijgen, en gezamenlijk te kijken naar de stand van zaken en mogelijke wegen voorwaarts.

Graag nodigen wij u dan ook uit om deel te nemen aan de workshop. En wij zouden u willen vragen om deze uitnodiging door te sturen naar andere geïnteresseerden, betrokken databasebouwers en –gebruikers.

Om de kosten van koffie en lunch te dekken, vragen wij voor deelname een bijdrage van 15 euro per persoon, te voldoen bij registratie. U kunt zich opgeven via databases@hetscheepvaartmuseum.nl.

Meer informatie kunt u vinden in de bijgevoegde toelichting. Wij hopen op uw aanwezigheid!

Met vriendelijke groet,

Namens de organisatoren,

Joost Schokkenbroek en Matthias van Rossum

Workshop 'Dobberende informatie: van zeevarenden naar databases'

Het Scheepvaartmuseum
Vrije Universiteit Amsterdam
Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Huygens ING

Organisatoren:

Karel Davids (VU), Lex Heerma van Voss (Huygens ING), Jan Lucassen (IISG), Matthias van Rossum (VU / IISG), Joost Schokkenbroek (Het Scheepvaartmuseum)

'Dobberende informatie: van zeevarenden naar databases'

Zeevarenden spreken niet alleen tot de verbeelding bij een groot publiek, zeevarenden zijn ook voor de historische wetenschap bijzonder interessant. Zeevarenden behoorden tot de meest mobiele groepen in de samenleving. Ze werkten op zee, migreerden, werkten in verschillende bemanningssamenstellingen, vestigden zich in het buitenland of keerden terug. De behoefte om deze haast grenzeloze mobiliteit van zeevarenden te beheersen heeft al vroeg geleid tot verschillende soorten administraties – monsterrollen, rekruteringslijsten, havenadministraties en zo meer.

Veel van deze bronnen mogen zich verheugen in de belangstelling van zowel academici als andere historisch geïnteresseerden. Dit heeft geleid tot een groot aantal databases waarin historische gegevens uit bronnen zijn verwerkt, en soms toegankelijk gemaakt. Recentelijk is bijvoorbeeld het omvangrijke *VOC Opvarenden* project afgerond. Een ander voorbeeld is de door J. Leinenga aangelegde database met alle beschikbare monsterrollen van schepen in de Noordelijke Nederlanden in de 19de en vroeg 20ste eeuw. Vele andere databases zijn afgerond, worden gepland of zijn in constructie.

Gezamenlijk zijn deze databases bouwstenen die kunnen leiden tot nieuw onderzoek, nieuwe inzichten en een toenemende belangstelling in de maritieme en sociaal-economische geschiedenis van Nederland en regio's die met Nederland verbonden waren. Daarvoor is het echter van groot belang om de vele afzonderlijke initiatieven in hun samenhang te bezien, om de bruikbaarheid en afstemming van de beschikbaar gemaakte informatie te bevorderen en de digitale duurzaamheid te waarborgen. De workshop 'Dobberende informatie: van zeevarenden naar databases' wil daarmee een aanvang maken.

De workshop heeft dan ook tot doel om

- 1) Betrokken spelers rond maritiem historische databases bij elkaar te brengen (makers, gebruikers en anderen);
- 2) Een inventarisatie te maken van de bestaande, lopende en geplande projecten, en van de behoeften en mogelijkheden;
- 3) Een inventarisatie te maken van de aard en de werkwijze van de projecten (technisch en projectmatig), en te bezien of daarin van elkaar kan worden geleerd of samengewerkt;
- 4) Een discussie op gang te krijgen over de toekomstige mogelijkheden voor (gezamenlijke) wegen in het tot stand brengen, afstemmen en samenbrengen van (informatie uit) maritiem historische databases.

Programma Workshop 'Dobberende informatie: van zeevarenden naar databases'

Locatie: Het Scheepvaartmuseum
Datum: Vrijdag 7 september 2012

- 9.15 – 9.30 Ontvangst**
- 9.30 – 9.40 Welkom** (voorzitter: Joost Schokkenbroek)
Joost Schokkenbroek
- 9.40 – 9.55 Inleiding – het doel van de workshop**
Karel Davids
- 9.55 – 10.45 Stand van zaken: Maritiem Historische Databases**
Jan Lucassen en Matthias van Rossum
- 10.45 – 11.00 Korte pauze
- 11.00 – 12.15 Databases en onderzoek** (voorzitter: Jan Lucassen)
Enkele korte presentaties van voorbeelden van databases en onderzoek. Waar wordt aan gewerkt? Op basis van welke bronnen? Wat is er nog meer mogelijk?
Hugo Landheer
Ton van Velzen
Menno Leenstra
- 12.15 – 13.00 Lunch
- 13.00 – 14.00 Databases en techniek** (voorzitter: Karel Davids)
Technische kant van de zaak. Hoe bouwen we databases? Wat is goed, wat niet? Wat is mogelijk, wat niet?
Ingrid Dillo
Jur Leinenga
- 14.00 – 15.00 Databases en mogelijkheden**
Wat zijn de mogelijkheden databases in maritieme geschiedenis en daarbuiten. Moeten we meer aandacht besteden aan de uitwerking en toepassing van de verzamelde informatie, of juist aan een betere infrastructuur? Welke kant kunnen we op?
Lex Heerma van Voss
Victor de Boer
- 15.00 – 15.15 Korte pauze
- 15.15 – 17.00 Wegen voorwaarts?** (voorzitter: Lex Heerma van Voss)
Na een korte samenvatting van de resultaten van de dag zal ruimte zijn voor discussie over de gepresenteerde inzichten, en over de mogelijke wegen voorwaarts.
- 17.00 Afsluiting